

2022 жылғы 2-8 сәуір аралығындағы кезеңге АПТАЛЫҚ ГИДРОЛОГИЯЛЫҚ БОЛЖАМ

NASA спутниктері суреттерінің деректері бойынша 24.03-31.03.2022 ж.кезеңінде "Қазгидромет" РМК есептеген Қазақстан аумағының қармен жабылған ауданы 60% - дан 45% - ға дейін азайды (1-қосымша).

ҚР жазық аумақтарының өзен бассейндері бойынша ылғал қорының көлемі мен топырақтың тондану тереңдігі 2-қосымшада келтірілген.

2022 жылғы 02-08 сәуірдегі апталық синоптикалық ауа райы болжамына сәйкес батыстан шығысқа қарай кезекті Атлантикалық циклон ығыса бастайды, ол негізінен жаңбыр түрінде жауын-шашынның түсуіне және алдымен батыс пен Солтүстікте, кезеңнің ортасынан ҚР қалған аумағында желдің күшеюіне себепші болады. 4 сәуірде Батыс Қазақстан, Атырау облыстарында, 7 сәуірде Шығыс Қазақстан облысында қатты жаңбыр жауады. Кейбір күндері түнгі және таңертеңгі сағаттарда елдің солтүстік жартысында тұман болады. Еліміздің оңтүстік өңірлерінде атмосфералық фронтальды бөліктердің өтуіне байланысты барлық кезеңде жаңбыр жауады, 6 сәуірде Түркістан облысының таулы және тау бөктерінде, 8 сәуірде Алматы облысында қатты жаңбыр жауады, **осыған байланысты Шығыс Қазақстан, Түркістан және Алматы облыстарының тау бөктерінде баурайлық ағын қалыптасады деп күтілуде.**

Иранның аудандарынан Қазақстанның барлық аумағына жылы ауа массаларының шығарылуымен кезеңнің бірінші жартысында шырайлы көктем күтіледі. Күндіз еліміздің батысында, орталығында және шығысында ауа температурасының +15+23°С-қа дейін, солтүстік жартысында +10+18°С-қа дейін, оңтүстік өңірлерде +23+28 ° С-қа дейін көтерілуі байқалады. Елдің солтүстік жартысында түнгі температура да +3+8°С-қа дейін артады. Батыс антициклоны ауа температурасының қысқа мерзімді төмендеуі күтілетін циклонның артына ауысады (3-қосымша).

Осыған байланысты, Қазақстан Республикасының жазық аумақтарында (Қарағанды, Ақмола, Солтүстік Қазақстан, Қостанай, Ақтөбе, Батыс Қазақстан, Павлодар облыстары, Шығыс Қазақстан облысының оңтүстік және оңтүстік-батыс бөлігі) қарқынды қар еруі, еріген ағын қалыптасуы, мұз құбылыстарының әлсіреуі және өзендердегі су деңгейлерінің көтерілуі күтіледі.

Қарағанды облысы бойынша

24.03-31.03.2022 ж. кезеңінде жинақталған ылғал қорының көлемі

- Нұра өзенінің бассейні бойынша 45 млн. м³ азайды және 507 млн. м³ құрайды;

- Шерубайнұра өзенінің бассейні бойынша 28 млн. м³ азайды және 245 млн. м³ құрайды, бұл орташа көп жылдық мәндерден 42-ге аз%;

- Кенгір өзенінің бассейні бойынша 56 млн. м³ азайды және 298 млн. м³ құрайды.

**2022 жылғы 2-8 сәуір аралығындағы кезеңге арналған
ағынның болжамды көлемі**

- Нұра өз. Самарқанд су қоймасына келіп түсетін су 24-36 млн. м³ көлемінде (Балықты ГБ тұстамасы бойынша);
- Шерубайнұра өз. Шерубайнұра су қоймасына келіп түсетін су 8-12 млн. м³ көлемінде су (Қарамұрын ГБ тұстамасы бойынша);
- Кеңгір өз. Кеңгір су қоймасына келіп түсетін су 1.6-2.4 млн. м³ көлемінде (Қаракеңгір және Сарыкеңгір БП тұстамалары бойынша).

Есіл өзенінің алабы бойынша.

(Ақмола облысы және СҚО бойынша)

24.03-31.03.2022 ж. кезеңінде жинақталған ылғал қорының көлемі:

- **бастаудан Астана су қоймасына дейін** 5 млн. м³ ұлғайды және 228 млн. м³ құрайды;
- **Қалқұтан өз. алабы бойынша** (Есіл өзенінің саласы) 33 млн. м³-қа ұлғайды және 1337 млн. м³ құрайды, бұл орташа көпжылдық мәннен 18%-ға аз;
- **Жабай өз. алабы бойынша** (Есіл өзенінің саласы) 17 млн. м³ ұлғайды және 964 млн. м³ құрайды, бұл орташа көп жылдық мәннің шегінде;
- **Сергеев су қоймасына дейін** 78 млн. м³ ұлғайды және 6608 млн. м³ құрайды, бұл орташа көп жылдық мәндерден 93%-ға артық;
- **Сілеті өз. алабы бойынша** 13 млн. м³ ұлғайды және 546 млн. м³ құрайды;
- **Шағалалы өз. бассейні бойынша** 4 млн. м³ азайды және 54 млн. м³ құрайды.

2022 жылғы 2-8 сәуір аралығындағы кезеңге арналған ағынның болжамды көлемі

- Есіл мен Мойылды өз. арқылы Астана су қоймасына келіп түсетін су 10-15 млн. м³ құрайды (Турген және Николаевка ГБ тұстамасы бойынша)
- Есіл өз. Сергеев су қоймасына келіп түсетін су 6-10 млн. м³ көлемінде (Токсан би және Иманбурлық –Соколовка ГБ тұстамасы бойынша);
- Сілеті өз. Сілеті су қоймасына келіп түсетін су 10-16 млн. м³ құрайды . (Бестогай ГБ тұстамасы бойынша);
- Шағалалы өз. Шағалалы су қоймасына келіп түсетін су) 6-8 млн. м³ көлемінде. (Павловка ГБ тұстамасы бойынша).

Ақтөбе облысы бойынша

24.03-31.03.2022 ж. кезеңінде жинақталған ылғал қорының көлемі:

- **Ілек өз. бассейні бойынша** 83 млн. м³ азайды және 209 млн. м³ құрайды;
- **Қарагала өзенінің бассейні бойынша** 20 млн.м³ азайды және 209 млн. м³ құрайды, бұл орташа көп жылдық мәндерден 17% - ға аз.

2022 жылғы 2-8 сәуір аралығындағы кезеңге арналған ағынның болжамды көлемі

- Елек өзені бойымен Ақтөбе су қоймасына ағады. (Бестамақ БП жармасы бойынша) 24-36 млн. м³ көлемінде;
- Қарғалы өзені бойымен Қарғалы су қоймасына ағады. 16-24 млн. м³ көлемінде (Троицкое және Кос БП тұстамалары бойынша).

Батыс Қазақстан облысы бойынша

24.03-31.03.2022 ж. кезеңінде жинақталған ылғал қорының көлемі:

- **Шыңғырлау өзен алабы бойынша** 261 млн. м³ азайды және 121 млн. м³ құрайды;
- **Шежің-2 өзенінің алабы бойынша** 2 млн. м³ ұлғайды және 49 млн. м³ құрайды, бұл орташа көп жылдық мәннен 14% артық;
- **Деркөл өзенінің алабы бойынша** 32 млн. м³ азайды және 177 млн. м³ құрайды, бұл орташа көп жылдық мәннен 15% артық;
- **Шаған өзенінің алабы бойынша** 207 млн.м³ ұлғайды және 722 млн. м³ құрайды, бұл орташа көп жылдық мәннен 87% артық.

Қостанай облысы бойынша

24.03-31.03.2022 ж. кезеңінде жинақталған ылғал қорының көлемі:

- **Тобыл өзенінің алабы бойынша** (Тобыл су қоймасынан жоғары) 262 млн. м³ азайды және 681 млн. м³ құрады, бұл орташа көп жылдық мәннен 13% аз;
- **Тобыл мен Аят өзендерінің алаптары бойынша** (Қаратомар су қоймасына келіп түсетін су) 198 млн.м³ азайды және 424 млн. м³ құрады, бұл орташа көп жылдық мәннен 14%-ға аз.

2022 жылғы 2-8 сәуір аралығына арналған ағынның болжамды көлемі

- Жоғарғы Тобыл су қоймасына келіп түсетін Тобыл өзені бойынша (Гришенка БП жармасы бойынша) көлемі 8-12 млн. м³;
- Қаратомар су қоймасына келіп түсетін Аят өзені бойынша 0.8-1.2 млн. м³ көлемінде (Варваринка БП жармасы бойынша).

Тау өзендері

Шығыс Қазақстан, Түркістан, Жамбыл және Алматы облыстарының таулы өзендерінде ел аумағында қалыптасқан су тасқыны қатты жауын-шашынға байланысты.

ШҚО, Алматы, Жамбыл және Түркістан облыстарының таулы өзендерінде қар қоры айына бір рет 25 қар өлшейтін маршрут бойынша анықталады. Бір қар өлшеу маршрутының ұзындығы орта есеппен 100 км құрайды, тиісінше таулы өзендер бойынша қар қоры бойынша келесі деректер 2022 жылғы 5 сәуірде ұсынылатын болады.

Шығыс Қазақстан облысы бойынша

24.03-31.03.2022 ж. кезеңінде облыс аумағын қармен жабу алаңы 91%-дан 66%-ға дейін азайды.

Шүлбі су қоймасынан төмен Семей қ. Ертіс өзенінде сең жүру байқалады, мұздың орташа қалыңдығы 50 см. Семиярка ауылында мұздың орташа қалыңдығы 106 см құрайды.

Павлодар облысының аумағында Ертіс өзенінде РФ шекарасына дейінгі мұздың орташа қалыңдығы 65-82 см құрайды.

Түркістан, Қызылорда, Жамбыл және Алматы облыстары бойынша

24.03-31.03.2022 ж. аралығындағы қашықтан зондтау суреттері бойынша қармен қамту аймағы:

- Түркістан облысында 8%-дан 4%-ға төмендеді;
- Қызылорда облысында қар толығымен еріді;
- Жамбыл облысында 28%-дан 2%-ға төмендеді;
- Алматы облысында 35%-дан 20%-ға төмендеді.

Қазақстан Республикасының таулы аймақтарындағы топырақтың қату тереңдігі туралы мәліметтер 4-қосымшада келтірілген.

Сәуір айында метеостанцияларда жүргізілген көпжылдық бақылаулар бойынша, бір тәулікте ай сайынғы жауын-шашынның түсуі қауіпті табиғи гидрометеорологиялық құбылыстардың орын алуына әкелуі мүмкін.

Бас директор

Д. Алимбаева

Бас директордың орынбасары

С. Саиров